

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 29
apríl 2019
cena 1 euro

4

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Väzením ju neprevychovali

NÁŠ ROZHOVOR

Pani Mária Šidová rodená Almássyová (1937) je predsedníčkou regionálnej pobočky PV ZPKO v Ružomberku. Je poslednou žijúcou členkou pobočky, ktorá zažila väzenie na vlastnej koži. V dome jej starých rodičov v Liptovskej Štiavnici našli útočisko vojaci Slovenskej armády, ktorí sa nechceli zapojiť do Povstania aj prenasledovaný kňaz Ján Hutýra, provinciál rehole Nazaristov a Vincentiek, Dcéra kresťanskej lásky, nová moc v štáte uväznila práve mladú Marienku. Dievčinu vo veku devätnástich rokov, čím zrejme chceli ublížiť najmä jej rodičom. Pani Marienka žije v rodičovskom dome v Ružomberku, kde sme sa zhovárali o jej doterajšom živote.

Narodili ste sa necelé dva roky pred vznikom samostatného Slovenského štátu. Ako toto obdobie vstúpilo do vášho života?

Mária Šidová

Foto Eva Zelenayová

Keď moji rodičia kúpili dom, v ktorom v súčasnosti žijem, boli nútení odísť do Liptovskej Štiavnice, kde moji starí rodičia z otcovej strany vlastnili rozsiahly majetok. Keďže zomrela stará mama, v dome chýbala gazdina. Tam som sa narodila a moje najkrajšie roky života sa viažu práve na Štiavnicu. Maminka bola veľmi

prísna, no otecko mi to rozmaznávaním vynahradil. Starý otec sa predstavoval ako gróf Almássy, bol to skutočný gentleman. Z prvej svetovej vojny si doniesol množstvo vyznamenaní a našu rodinu zasvätil Božskému srdcu. Veľmi rád čítal a ako deti sme ho so záujmom počúvali.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda	
O zdravom sedliackom rozume	2
Otvorený list	3
Eva Zelenayová	
Nič nie je vybojované	3

Nitrančanov pozdravil primátor	4
Slávnosť v Dome sv. Alžbety	5

Ján Košiar	
Kresťan v občianskej spoločnosti	6
Ivan Mrva	
Zomrel Hollý, narodila sa revolúcia	7

Vlado Gregor	
Od úspechu k výsmechu	9
Július Homola	
Úryvok zo zápisníka – január 1981	12

ročník 29 • apríl 2019

O zdravom sedliackom rozume

Posledné desaťročia sme boli svedkami toho, ako vďaka technologickému pokroku, solídneho riadeniu a ľuďom zanieteným pre prácu, rástla produktivita práce a celkové hmotné bohatstvo Európy nevídaným tempom. Je prirodzené, že zároveň s tým rástlo aj bohatstvo tých najbohatších a preto sa s tým treba zmieriť. Chcem len poukázať na jeden paradox, že úmerne so zvyšovaním produktivity a bohatstva neprišlo tiež k zvyšovaniu všeobecného rozumu. Skôr naopak, sme svedkami až exponenciálneho rastu hlúposti. Vymetený mozog je tým najrozšírenejším svetonázorom súčasnosti. U nás mal vplyv na nedostatok ozajstného vzdelania hlavne predošlý režim, keď humanistické vedy boli nahradené indoktrináciou, navyše vysokoškolské vzdelanie bolo počas dlhých rokov prednostne pre deti so slabšou kultúrnou výchovou z komunistických rodín a deti s „nevhodným“ pôvodom ho mali odopreté, bez ohľadu na talent. No a tie chýbajúce talenty sa prejavujú naskočením práve na tie najkrikľavejšie trendy súčasnosti. Byť „in“ je to hlavné a nie nejaký Aristoteles či Platón so svojimi úvahami o dobrom živote v spoločnosti. A božechráň sa čo i len zmieniť o evanjeliu. Keď sme museli čítať tie primitívne výplody našich komunistov, ktorí dodnes (!!!) učia naše deti, predsa len sme mali nádej, že aspoň v ostatnej Európe ešte funguje zdravý rozum.

Mýlili sme sa

Ale tam v posledných rokoch rast hlúposti dokonca predbehol aj rast produktivity práce, o životnej úrovni ani nehovoriac. Aj tam už ide o „humanizmus“ a nie o Hronského *Človek milión*. Isteže, ten cielený rozklad nie je len dielom hlúposti, sú za tým aj skryté zámary. Ako vraví Carl Schmitt, každý kto hovorí „ľudstvo“, klame. No keď tieto „humanistické“ idey zoberieme pod lupu, zistíme, že ich základom je stále obrovská hlúposť a neakceptovanie sveta, aký je vo svojej prirodzenosti. Iste, po takých obrovských stroskotaniach marxistických ideálov sa určite nájdú aj nejakí Herostratovia, kam by sme mohli zaradiť aj takú súdružku Merkelovú... Keďže namiesto kresťanskej tradície, hierarchie a hlavne transcendencie nemajú čo ponúknuť, stále dookola omieľajú mantru rozumu, čo je zdroj ich najväčšej hlúposti. No a podľa zákonov ich materialistického rozumu je to absolútne najhlavnejší profit pre ich chlebobdarco.

To by možno ešte nebolo to najhoršie, veď tréning hlúpostou našich komunistov sme si pomerne rýchle zvykli aj na celoeurópsku hlúposť. Tá však žiaľ naberá v poslednom čase mimoriadne nebezpečné rysy, ktoré samozrejme presakujú aj k nám. Isteže veľkým nebezpečenstvom je už to, že od 60. rokov sú to práve ľavičiari, ktorí určujú celosvetový spoločenský a politický diskurz. A tí, možno z pomsty bielemu robotníkovi

zato, že nenaskočil na ich „pokrokové“ idey, prešli na stranu práve tých najbohatších a veľkokapitálu. Teraz sa napríklad zamerali na dovoz lacnej pracovnej sily a na rozklad akéhokoľvek odporu voči svojim chlebobdarcom. A z bieleho robotníka sa medzičasom stal „biely odpad“. Povedané s obľúbeným filozofom marxistov Hegelom, kvantita sa dialekticky začína meniť na novú kvalitu.

Čo je to majetok

Ba už aj so vzťahom k majetku to nie je také ružové ako ešte donedávna. Aj tu sa podpísala celková erózia európskeho kresťanského ducha a vzdelanosti. Majetok sám osebe je jeden zo svorníkov pravicového pojmového spektra. Ide o starý konzervatívny pojem na dosiahnutie spoločného dobra, o ktorý sa každý zasľúži svojim pričinením, podľa svojich schopností a podľa toho sa mu aj z neho ujde. Nie je to majetok, ako naňho hľadí závislivosť a lenivá ľavičiarska luza, pre ktorú je to iba zdroj rabovania. Naposledy sme to u nás zažili pri tzv. privatizácii. No nielen komunisti majú chorý vzťah k majetku. Zhruba od 80. rokov sa aj v západnej Európe a v USA postupne menil kľúč na rozdeľovanie zárobku tak, ako sme ho dovtedy poznali iba z literatúry opisujúcej barbarský prepych aziatských kalifov a maharadžov. Už také neproporčné rozdeľovanie nesie v sebe zárodky rozkladu, ktorý momentálne cítime všade. Rovnako ako vývoz tovární smerom k lacnej pracovnej sile, čo je len výraz totálnej nenažranosti. Veď bez tých generácií domácich robotníkov a technikov by nijaká prosperujúca továreň nebola. Takto vyzerá iba výroba bezdomovcov.

V súčasnosti sa situácia radikálne zmenila aj v tom, že disciplína vojenskej jednotky, vlastná každej spoločnosti, ktorá chcela prežiť, sa zmenila na udržiavanie poriadku širokých mäs. Už ide iba o bezpečnosť vládcov, ktorí chcú zostať v blahobytnom bezpečí aj zajtra. Za komunizmu sme zažili jedno veľké väzenie, to malé slúžilo iba na to, aby sa nerozsypalo to veľké. Cieľom nebola ani tak sankcia, ako kontrola, aby sa to súdruhom nevymklo z rúk. Tieto časy sa opäť vracajú. Teraz nám jedno veľké názorové väzenie predstavujú médiá. Kontrola jazyka ovládaných začína byť väčšia ako v časoch francúzskeho revolučného teroru či v 50. rokoch. Voľakedy sa nad drobnými nezákonnosťami vedelo aj mávnuť rukou, no vo svete názorovej diktatúry už nie je dovolená ani najmenšia odchýlka. Pretože opäť už nejde o nejakého obyčajného kriminálnika, ale o „nepriateľa ľudstva“. V homérskych časoch, v stredoveku boli hrdinovia, ktorí bojovali proti konkrétnemu nepriateľovi. Ale proti komu bojovať dnes, v časoch politickej korektnosti, keď každého musíme tolerovať, či dokonca milovať? No predsa proti sebe.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 BIC: LUBASKBX • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam**e • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Otvorený list generálnemu riaditeľovi RTVS Jaroslavovi Rezníkovi a generálnemu riaditeľovi TASR Vladimírovi Puchalovi

Vážený pán generálny riaditeľ,

politickí väzni komunistického režimu, ktorí nespochybne prispeli k pádu totality a k nastoleniu demokratického režimu, nám čoraz častejšie vyslovujú svoje obavy a znepokojenie nad nesprávnou žurnalistickou terminológiou, ktorá pripomína primitívny komunistický slovník. Tento jav čoraz viac zaťažuje verejný priestor a politických väzňov komunizmu nielen uráža, ale vyvoláva strach. Predovšetkým ide o urážlivé používanie slova fašizmus, fašisti, ktoré naši väzni majú v ušiach dodnes, pretože bol takmer každodennou súčasťou šikanovania a mučenia všetkých antikomunistov, čo zažívali hlavne v krvavých 50. rokoch.

Pojem fašizmus má dva hlavné významy: jeden je politicko-historický a vzťahuje sa na Mussoliniho politiku v 20. a 30. rokoch minulého storočia. Druhý význam je vyslovene propagandistický a zaviedol ho v roku 1931 J. V. Stalin

na zjazde Kominterny a označil ním všetko a všetkých, čo nesúhlasili s komunizmom – od sociálnej demokracie až po kmeňových náčelníkov v Afrike prejavujúcich odpor voči marxizmu. Keďže na Slovensku nemáme nijakú politickú silu, ktorá by sa hlásila k myšlienke talianskych Fasci di combattimento (v našich končinách boli takéto strany iba v Čechách za prvej ČSR), používanie tohto slova znamená nielen neinformovanosť v historických otázkach, ale čo je ešte horšie, komunistickú spupnosť, ktorou nám vnucujú svoje nenávistné pojmy „pokrokov“ vychovaní potomkovia tohto najvražednejšieho systému ľudských dejín.

Táto čoraz viac rozšírená žurnalistická terminológia našich členov hlboko uráža, lebo toto je jazyk občianskej vojny, akú sme tu už zažili. Ľudia, ktorí túto nesprávnú terminológiu používajú, svojou nenávistnou rétorikou iba ohrozujú zatiaľ veľa mi krehkú demokratickú súdržnosť spoločnosti. Nečudujme sa potom nejakému stredoškólkovi, že formovaný takýmto nenávistným slovníkom už chce rovno vraždiť.

Preto Vás prosíme, aby verejnoprávne médiá urobili prietrz takémuto slovníku a odsunuli ho tam kam patrí – na smetisko dejín.

**Predseda organizácie
Politickí väzni**

Zväz protikomunistického odboja III. odboj

Nič nie je vybojované

Výrazným, ba priam charakteristickým znakom verejného priestoru je skutočnosť, ako sa jednotlivci alebo organizované skupiny stavajú k zakladateľom slovenskej štátnosti. Prvej i druhej. Vieme, že kňaz Anton Srholec bol a stále je ikonou médií, lebo sa dištancoval od politikov prvej Slovenskej republiky, vyjadroval sa za spoločný štát Čechov a Slovákov a arcibiskup Sokol je na pranieri pri každej príležitosti, lebo je vlastencom. Oboch mala registrovaných štB, ale u Srholca to neprekáža, kým u Sokola je to neodpušiteľný hriech.

Hneď po zmene režimu došlo tak v Česku ako aj na Slovensku k vytvoreniu organizácií protikomunistického odboja. Slováci už v tomto období odmietali spoločnú československú organizáciu. Ibaže pri prvej príležitosti, v roku 1999, keď organizácia zmenila svoj názov, došlo k odchodu časti členskej základne a vytvorili novú organizáciu pod starým názvom. Jej dlhoročným predsedom bol kňaz Srholec. Bola pričlenená ku KDĽ, ktoré jedine odmietlo v roku 1992 zvrchovanosť Slovenskej republiky. Ale ani existencia čechoslovakistickej organizácie politických väzňov nedosiahla rozbitie pôvodnej organizácie, nuž sa vo verejnom priestore,

najskôr v Česku a od roku 2008 aj na Slovensku, objavilo bohaté občianske združenie Post Bellum SK.

Vlani vyšiel prvý štvrťročník tohto OZ a už v tiráži mátie čitateľa, keď uvádza, že „naším spoločným záujmom je skúmať z rôznych perspektív, ako sa Čechom a Slovákom žilo v spoločnom štáte“. Ale v nasledujúcom odstavci už popiera uvedený cieľ, lebo konštatuje: „Hľadáme a dokumentujeme príbehy pamätníkov

SLOVO SVEDECTVA

dôležitých udalostí 20. storočia v rámci projektu Príbehy 20. storočia (vojnoví veteráni, preživší holokaust, politickí väzni, svedkovia premien slovenského vidieka po roku 1945, národnostné a náboženské menšiny, ľudia, ktorí podporovali etablovanie nedemokratických režimov na Slovensku v 20. storočí a mnohí ďalší)“. Prakticky v zátvorke je uvedený skutočný cieľ organizácie a prax ukazuje, že OZ vzniklo na to, aby nahradilo autentické organizácie politických väzňov, lebo ich svedectvo akosi nekorešponduje so záujmami tých skupín, ktoré by Slovensko a Slovákov najradšej vymazali z mapy Európy.

Dôkazov je viac než dosť. Redaktori tohto občianskeho združenia poskytli rozhovor aj naša predsedníčka ružom-

berskej pobočky pani Marienka Šidová. Vyšiel v Denníku N zbavený všetkých sentimentov na Slovenský štát. Peter Borza v štvrťročníku Post Bellum SK uvádza, že počas osláv SNP boli zničené pamätne tabule prezidenta Slovenského štátu Jozefa Tisu a kladie si otázku: Mali vôbec vzniknúť? O SNP píše, že bolo „ozbrojeným zhmotnením túžby po obnovení Československa...“ Post Bellum SK predstavuje v časopise množstvo projektov pre školy. Medzi nimi 4-5 hodinové štrukturované drámy v rámci vzdelávacích workshopov. Činnosť OZ je finančne náročná, naše združenie, s členskou základňou autentických politických väzňov, nemôže ani snívať o podobných projektoch.

Po novembri '89 sme zaznamenali prudký nárast mimovládnych občianskych združení. V súčasnosti v podstate riadia politiku korporácie a nimi financované politické strany, občianske združenia a vytvárajú alternatívnu realitu. Z verejného priestoru vytlačujú všetko, čo by posilňovalo národnú identitu, národné povedomie. Je len otázkou času, dokiaľ budú medzi nami väzni komunizmu. A alternatívci sú pripravení. Takže nič nie je vybojované. Dokonca ani štát.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Nitrčanov pozdravil primátor

Výročná členská schôdza RO PV ZPKO v Nitre sa uskutočnila 5. marca t.r. v priestoroch kongresovej sály MsÚ v Nitre. Schôdzu otvorila a viedla predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová. Vyzvala prítomných uctiť si minútu ticha pamiatku členov, ktorí zomreli v roku 2018. Boli to Ľudovít Pavlovič, Mária Korecová a Alexander Bárta. Privítala predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Šveda, duchovného organizácie Jána Košiara a šéfredaktorku Svedectva Evu Zelenayovú.

Prítomných pozdravil Ján Litecký Šveda a pripomenul hodnoty, za ktoré politickí väzni obetovali aj svoje životy. Zdôraznil kresťanstvo, vlastenectvo a odpor voči komunistickej ideológii. Takéto hodnoty by mali vyznávať aj kandidáti na funkciu prezidenta republiky, ktorých budeme voliť, povedal na úvod. Predseda organizácie upozornil na zvýšenú aktivitu ľavičiarov propagujúcich gender ideológiu a priam rasistickú nenávisť voči kresťanskej Európe.

Duchovný organizácie Ján Košiar vyzval prítomných, aby neváhali rozprávať o svojom prenasledovaní a utrpení počas komunizmu. Ide o významnú časť histórie - oral history, ktorej osobitosť spočíva práve v individuálnom vnímaní prežívania.

Sústredenie sa pred schôdzou...

Foto Eva Zelenayová

Predseda regionálnej organizácie pani Loudová sa poďakovala všetkým, ktorí prichádzajú v piatok do priestorov organizácie, kde sa každý týždeň konajú stretnutia členov. Vždy od desiatej do dvanástej hodiny. Oboznámila prítomných s programom, ktorý hlasovaním potvrdili. Vyzvala prítomných, aby dali návrh na obsadenie funkcie predsedu organizácie. Keďže neprišiel nijaký, hlasovalo sa o doterajšej predsedníčke. Vo funkcii bola potvrdená jednomyseľne. Prečítala správu o činnosti za minulý rok a vyjadrila sa aj k práci vedenia PV ZPKO.

Keďže nezaznel nijaký návrh na zmenu v predsedníctve PV ZPKO, prítomní jednomyseľne odporúčali súčasné vedenie organizácie aj na funkčné obdobie po 14. sneme. Kandidátom na diplom za aktivitu sa stal člen organizácie od roku 1993 pán Michal Labuda.

Rokovanie prišiel pozdraviť aj nový primátor mesta Marek Hattas. Prejavil úprimný záujem o činnosť organizácie a radosť z toho, že využíva priestory MsÚ. Diskusiou o aktuálnych vnútorných i celospoločenských otázkach sa výročná členská schôdza skončila.

(zl)

Vysoká účasť prekvapila najmä primátora mesta Mareka Hattasa.

Foto Eva Zelenayová

Sprava Marek Hattas, primátor Nitrý a Alžbeta Loudová.

Foto Eva Zelenayová

Spomienková fotografia s kardinálom Jozefom Tomkom. Zľava Štefan Novák a Juraj Vrábel, sprava Juraj Vrábel ml.

Foto Eva Zelenayová

Náš hlas v rozhlase

Pani Margita Zimanová je neúnavnou propagátorkou názorov politických väzňov. Stala sa pravidelnou prispievateľkou Slovenského rozhlasu a aj 25. februára sa vyjadrila k téme dňa, aký film sa mi páči.

Povedala: „Veľmi som sa tešila, že vidím film Papierové hlavy, ktorý natáčal Dušan Hanák s politickými väzňami priamo vo väznici v Leopoldove.

Účinkovala tam aj moja mamička. Sedela v mučiacom kresle a ukazovala, ako trápilo a ubližovalo väzňom. To sa ešte nestalo, aby boli bývalí väzni vo väznici a obsluhovali ich mukli väzni, ktorí tam boli. Mamička dostala aj honorár, ale by sa ho bola zriekla, keby tento film videla. Nič sa v tomto filme neuvádzalo o politických väzňoch. Márna bola ich snaha a radosť, že sa celé Slovensko dozvie, ako tam politickí väzni zbytočne trpeli, lebo to tam nedali, pretože ešte aj teraz je u nás cenzúra.

Prečo sa história zamlčuje? Ide me do ďalších 50. rokov?”

Slávnosť v Dóme sv. Alžbety

Prostredníctvom televíznej obrazovky sa mohli diváci na Slovensku 16. marca zúčastniť veľkolepých jubileí v Dóme sv. Alžbety v Košiciach. J. E. Jozef kardinál Tomko, emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov, slávil 95 rokov života a 70 rokov kňazstva a emeritný arcibiskup Mons. Alojz Tkáč 85. narodeniny.

Slávnosť sa začala sv. omšou, ktorú celebroidal Jozef kardinál Tomko, koncelebrovali emeritný arcibiskup Alojz Tkáč a arcibiskup košickej arcidiocézy Mons. Bernard Bober, ktorý bol aj slávnostným kazateľom. Vo svojej homílii vyzdvihol veľký prínos oboch jubilarov pre rozvoj košickej cirkvi a poďakoval im za vernosť svojmu kňazskému povolaniu. Na slávnosti sa zúčastnili apoštolský nuncius v Slovenskej republike, biskupi Slovenska, Ukrajiny,

Chorvátska, kňazi, diakoni, rehoľné sestry, seminaristi, príbuzní jubilantov, predstavitelia štátnej správy a médií. Medzi veľkým počtom veriacich boli aj politickí väzni Zväzu protikomunistického odboja. Slávnosť vysielala televízia Lux a rádio Lumen. Po sv. omši sa prihovril Mons. Stanislav Zvolenský, predseda KBS a za laikov Martin Sedlák, predseda Katolíckeho kruhu v Košiciach. Pred slávnostným požehnaním sa J.E. kardinál Tomko poďakoval Bohu za život a za kňazstvo.

Medzi pozvanými hosťami na arcibiskupskom úrade, kde slávnosť po sv. omši pokračovala, boli aj Štefan Novák, predseda regionálnej organizácie PV ZPKO v Košiciach a člen redakčnej rady Svedectva Juraj Vrábel so synom. V mene PV ZPKO zablahoželali jubilantom a odovzdali im vecné dary.

(jv)

Ako sa dostať do škôl

V Banskej Bystrici sa výročná členská schôdza Regionálnej organizácie PV ZPKO uskutočnila 11. marca t.r. Ako uviedla predsedníčka regionálnej organizácie Hela Halková, hlavnou témou bola otázka, ako sa dostať do škôl a získať mladých ľudí do našej organizácie.

(hh)

Kresťan v občianskej spoločnosti

Kresťanské hodnoty, to nie je len praktizovanie náboženského života, chodenie do kostola a k sviatostiam. To je predovšetkým vzťah k Bohu a k druhému človekovi v celej jeho podstate; to je vzťah k rodine ako základnej bunke spoločnosti, to je jasný názor na človeka Bohom stvoreného ako muž a žena; to je jasný názor na monogamné manželstvo, to je ochrana ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť; to je vzťah ku spravodlivosti v zamestnaní, v hospodárskom živote, v zdravotníctve, v súdnictve; to je kultúra a ochrana ľudí pred nemravnými prejavmi na verejnosti alebo v kinách či divadelných sálach, ochrana chudobných pred úžerníkmi; to je úcta ku každému človeku v médiách, to je usporiadaná spoločnosť, to je pomoc prenasledovaným kresťanom i ochrana slovenského národa na prvom mieste pred moslimskou inváziou, ktorá už stačila veľmi neblaho postihnúť napr. kedysi bývalé kresťanské štáty ako je Nemecko a Francúzsko.

Sv. pápež Ján Pavol II. v encyklike Centesimus Annus – Stý rok sa venoval aj roku veľkých zmien, ktoré nastali v roku 1989. Nájdeme tam aj toto poučenie:

„Cirkev si veľmi váži demokraciu ako systém, ktorý zabezpečuje občanom účasť na politických rozhodnutiach a zaručuje možnosť voliť vlády a kontrolovať ich, a tam, kde je to potrebné, pokojnou cestou ich aj odvolávať. Cirkev nemôže preto schvaľovať utváranie úzkych vládnucich skupín, ktoré pre vlastné stranícke záujmy alebo ideologické ciele strhávajú na seba štátnu moc. Skutočná demokracia je možná len v právnom štáte a na základe správneho chápania ľudskej osoby... Dnes je sklon tvrdiť, že agnosticizmus (po slovensky neverectvo) a skeptický relativizmus predstavujú filozofiu a základný postoj zodpovedajúci demokratickým formám politiky. A tí, čo sú presvedčení, že poznajú pravdu a na nej zotrávajú, z demokratického hľadiska nie sú dôveryhodní, lebo neakceptujú, že pravdu určuje väčšina, prípadne, že sa mení podľa politickej situácie. V tejto súvislosti musíme povedať, že v prípade, ak nejestvuje žiadna posledná pravda, ktorá riadi a usmerňuje politické konanie, potom idey a presvedčenia sa dajú ľahko zneužiť na mocenské ciele. Demokracia bez zásad, ako dokazujú dejiny, ľahko sa premení na otvorenú, alebo skrytú totalitu.“ (CA, 1991, č. 46)

Prezident by mal byť svetlom

Otec arcibiskup Ján Orosch sa v nedeľu 10. marca jasne vyjadril k voľbám hlavy štátu. Svätú omšu z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave vysielala v priamom prenose televízia Lux. Okrem iného pán arcibiskup v kázni povedal:

„Možnosť priamej voľby prezidenta SR, ktorá nastala pred dvadsiatimi rokmi, priniesla nielen právomoc, ale aj veľkú, veľkú zodpovednosť za túto voľbu....Kresťan sa nemôže nechať zmäknúť, nehľadiac na povinnosti, ktoré vyplývajú z Desatora, cirkevných prikázaní, evanjelia, z učenia Katolíckej cirkvi, z katolíckeho svedomia, a voliť kandidátov, ktorí podporujú interrupcie, homosexuálne manželstvá, či súhlasia s tým, aby si mohli adoptovať deti.... Prezident by mal byť svetlom pre

všetkých aj svojím osobným, nie len intelektuálnym, ale aj mravným životom, ktorý svojím srdcom i životom vyznáva úctu k pravým hodnotám ako sú pravda, spravodlivosť, úcta k životu, úcta k človeku od prirodzeného počatia až po prirodzenú smrť a úcta ku tradičnej rodine, ktorej základom je jeden muž, jedna žena – otec a mama... Žiaľ, musím povedať, že kňazi prvého, druhého aj tretieho stupňa sa niekedy pridávajú k týmto ultraliberálnym názorom. Postaviť sa v televízii a propagovať kandidátku, kandidáta za takto ultraliberálnu stranu za prezidentku je ťažkým hriechom... je smutné, že na stranu ultraliberálnych kandidátov sa stavajú niektorí veriaci, hodnotári a katolícki politici“ – povedal okrem iného **trnavský arcibiskup Ján Orosch**. Veci nazval pravým menom, hriech hriechom.

Biskup – strážca mravov

Vyjadrenie arcibiskupa vyvolalo množstvo ohlasov. Jeden poslanec nášho arcibiskupa dokonca nazval bludárom a žiadal ospravedlnenie. Také niečo si na adresu biskupa nedovolili povedať ani tí najzarytejší komunisti a boľševici v období totality! Veď toto je viac ako rúhanie, to je hotová vzbura proti samotnému Bohu a jeho Synovi, Ježišovi Kristovi, ktorého každý katolícky biskup ako nástupca apoštolov zastupuje a aj stelesňuje, pretože práve katolícky biskup je učiteľom pravej viery a mravov vo svojej diecéze, a samozrejme, že je zároveň i strážcom čistoty Kristovho učenia. Naopak, keby toto pán arcibiskup nebol povedal, spreneveril by sa svojmu poslaniu byť učiteľom viery a mravov.

V kontexte prezidentských volieb sa vyjadril aj známy slovenský **kňaz Marián Kuffa**, keď povedal, že Slovensko potrebuje buldozér a tento výraz média zaujal. Buldozér nie je vyvoňaný elitársky autíčko, ktorým sa odvezieme do divadla. Buldozér je nepríťažlivý, častokrát neohrabaný, ale silný stroj. Totalita genderizmu, ktorá sa valí na Slovensko je tak ako každá totalita na začiatku podceňovaná. Aj totalita komunizmu vznikala vo vyvoňaných elitárskych salónikoch. Tí, ktorí útočia na Cirkev – pokračuje dp. Kuffa – sú častokrát citliví na to, aby sa Cirkev nezaťahovala do politiky. Cirkev sme ale my všetci veriaci a preto Cirkev je plne zatiahnutá do politiky cez kresťanov v politike. Problém nastáva, ak veriaci kresťania aktívni vo verejnom politickom živote nehľásajú a nepresadzujú to, čo je učením Cirkvi.

Na Slovensku veľa zla narobili liberálni politici tváriaci sa pred ľuďmi, že sú kresťanskí. Je dobré, že takíto politici strácajú v spoločnosti podporu. Na nich platia Kristove slová: beda ak si vlašný, vyplujem ťa z úst. Svoj nedostatok odhodlania a svoj morálny relativizmus dlhé roky odovzdávali ľuďom ako snahu o dosiahnutie zmierenia a tolerance. Žiaden veriaci človek nemôže podporovať politiku presadzujúcu potraty a spochybňujúcu Boží stvoriteľský plán, ktorý je postavený na stvorení muža a ženy. O tom je totalita genderizmu. Majme na pamäti, že Boh je taký dobrotivý, že nám dáva istotu, že kto je na jeho strane, je vždy na víťaznej strane. Takúto istotu dáva iba Boh, nie svet.

ThDr. Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Deň, ktorý sa zapísal do slovenských dejín hneď dvoma významnými udalosťami

Zomrel Hollý, narodila sa revolúcia

Košutovskí rebeli 14. apríla 1849 detronizovali Habsburgovcov a vyhlásili nezávislosť Uhorska. V ten istý deň na Dobrej Vode dotieklo šľachetné srdce básnika Jána Hollého. Bol to veršovec akého Slováci doposiaľ nemali a právom mu patrí titul národný buditeľ. Je užitočné si pripomenúť obe udalosti, ktoré sa odohrali pred 170 rokmi.

Narodil sa na Búroch (Borský sv. Mikuláš) a práve, keď prichádzal na svet (24. marec 1785), cisár Jozef II. oslobodil jeho rodičov z pút nevoľníctva. Už na štúdiách teológie v Trnave profesor Juraj Palkovič si všimol Hollého talent a presvedčil ho, aby ním neplytval na latinské verše. Na jeho radu zanechal latinskú Múzu a presedlal na slovenskú Umku. Hollého poézia prebudila mnohých Slovákov. Slovmi Janka Kalinčiaka – „do noci slovenskej zatrubil spevec, zablesklo slnce všetko ožilo a ďakuje Hollému“. Svojimi dielami potvrdil, že bernolákovská slovenčina, v ktorej skladal svoje básne, je bohatá poetická reč. Prvý ohnivo básnil o zabudnutej slovenskej minulosti, o zaniknutom kráľovstve Slovákov. Vracal sa k veľkomoravskej dobe a jej pohnutá história dala základ hrdinským eposom Svätopluk (1833), Cyrilo-Metodiada (1835) a Sláv (1839). Stal sa najväčšou duchovnou autoritou a jeho madunická fara pútnym miestom prebudенých Slovákov. Mimoriadne si ho ctíla štúrovská mládež. Ľudovít Štúr a jeho druhovia si nechali jazykovú úpravu slovenčiny schváliť Jánom Hollým. Od roku 1814 bezmála tri desaťročia pôsobil na fare v Maduniciach, kde vznikli jeho najslávnejšie diela. Po fatálnom požiari obce sa utiahol na Dobrú Vodu k dávne mu priateľovi kňazovi Martinovi Lackovičovi. Tu veľkého, no nesmierne skromného básnika 14. apríla 1849 zastihla smrť.

A začala sa revolúcia

Ten istý deň, keď nesmrteľná duša opúšťala zmlátené Hollého telo, sa uprostred hortobádskej pusty v meste Debrecín začína príbeh s tragickým koncom. V prvých jarných dňoch roku 1849 uhorská revolúcia akoby nabrala druhý dych. Honvédi porazili cisárske vojská vo viacerých bitkách a hnali ich na západ. Revolúcia víťazila a spolu s ňou aj radikálne krídlo rebelov.

Na čele radikálov stál predseda dočasného revolučného orgánu nazvaného Vlast' obraňujúce zveriteľstvo Ľudvík Košut, zeman slovenského pôvodu. Košut sa 11. apríla vrátil z bojiska do Debrecína a zvolal poslancov na mimoriadnu schôdzu. Zišli sa vo veľkom kalvínskom kostole na debrecínskom námestí práve 14. apríla 1849. Košut argumentoval, že slávnymi víťazstvami sa Uhorsko stalo skutočne slobodným a dynastia stratila

legitimitu. Po jeho prejave plnom demagógie a obvyklých krasorečníckych fráz navrhol, aby habsbursko-lotrinská dynastia bola zosadená z uhorského trónu. Poslanci vyskočili z lavíc a búrlivo volali: Nech sa tak stane, amen! Uhorsko sa stalo republikou a Košut jej dočasným gubernátorom.

A prišli Rusi

Hneď na druhý deň debrecínska tlačiareň proklamáciu nezávislosti vytlačila na rozmerných plagátoch aj v slovenskom jazyku. Posli ich roznášali po stolicích a vylepovali po našich mestách a dedinách. Maďari sa spoliehali na medzinárodnú podporu, nádeje vkladali najmä do Francúzska a Británie, ale v Paríži i v Londýne nebol záujem páliť si prsty. A tak Uhorskú republiku uznala len Benátska republika, ale aj jej dni sa už krátili. Detronizácia sa ukázala ako osudný krok, ruský cár Mikuláš I. nemohol republiku v tesnej blízkosti svojej ríše strpieť. Bleskovo vyhovel žiadosti cisára Františka Jozefa a už v polovici mája prekročili prvé oddiely z 200-tisícového ruského kontingentu severné hranice a v priebehu troch mesiacov rozprášili zvyšky honvédskeho zborov. V auguste 1849 bola uhorská revolúcia, či rebélia definitívne porazená.

Tu si Slováci spomenuli na veľkého buditeľa, keďže v hurhaji revolúcie zanikla správa o jeho smrti. V prvom čísle časopisu Cyril a Metod, ktorý vyšiel 14. marca 1850, milovník slovenčiny osvietený gróf Rudolf Ňári vyzval roduverných Slovákov zbierať peniaze na Hollého pamätník a sám prispel niekoľkými zlatými. Vďaka iniciatíve jedného z posledných grófov so slovenským presvedčením zhotovil sochár Vavrínek Dunajský vkusný pomník, ktorý dodnes zdobí Hollého hrob.

Ivan Mrva

Ivan Mrva (zľava) a Jozef M. Rydlo počas redakčnej rady.

Foto Eva Zelenayová

Prvá Slovenská republika a Katolícka cirkev

Dokončenie z čísla 3

Veľmocou vo vtedajšej Európe bolo Nemecko, ktoré malo svoju nacistickú politiku jednak teritoriálnej expanzie a jednak čistej, árijskej rasy. Aj keď Slovenská republika a Veľkonemecká ríša boli spojenci, Nemci tu cez svojich rozličných agentov situáciu sledovali, a títo chodili do rozličných našich kostolov počúvať, čo a ako kňazi kážu. V jednej správe čítame:

„Činnosť Katolíckej cirkvi na Slovensku sa musí označiť ako úplne protinemecká. Rozhodujúce sú predovšetkým fary a cirkevné authority, tieto posledné hlavne vo vzťahu na školstvo, na ktoré majú veľký vplyv. Farári zase ovplyvňujú široké vrstvy ľudu. (...) Nový smer (ako oni nazývajú národnosocialistický svetónáhľad) sa označuje ako vyslovene pohanský. Nemecké ľudové obyčaje, predovšetkým sviatkov slnovratu slúžia duchovenstvu hlavne na nepriateľskú propagandu. (...) Hlavnými odporcami Nemectva sú: kaplán trnavskej fary Dr. Izakovič. Izakovič má kedykoľvek prístup k prezidentovi republiky Tisovi a je redaktorom Trnavských novín. Každý duchovný, ktorý nezodpovedá náhľadom Izakoviča a jeho prívržencov, je bezodkladne stíhaný. (Prípad Boháč.) Prepošť z Nového Mesta nad Váhom Caban podporuje Židov, kde len môže, čím dokazuje svoje nepriateľstvo voči Nemcom. Kaplán Füzy z Vrútok podniká všetko, len aby škodil Nemcom. Napriek tomu, že je skôr maďarského ako slovenského presvedčenia, má dobré vzťahy ku slovenskej vláde. Nedávno z Košíc vypovedaný rím. kat. biskup Jozef Čársky, teraz v Prešove, sa vyslovil verejne proti Nemectvu. (...) Nasledujúce výroky zo strany duchovenstva možno takmer každý deň počuť: 'Najprv je náboženstvo, až potom príde národ. Najprv sv. omša, a potom školenie. Hlinkova garda po odbavení služby by nemala navštevovať krčmy, ale radšej ísť častejšie na omšu a na spoved'."

Súčastou nacistickej politiky bolo aj konečné riešenie židovskej otázky, ktorú Tretia ríša začala pretláčať v zóne svojho vplyvu. Tejto nemeckej nacistickej politike sa nevyhla ani Slovenská republika a 9. septembra 1941 slovenská vláda, ktorej predsedom bol vtedy Vojtech Tuka, vydala tzv. Židovský kódex (vládne nariadenie č. 198), ktorý v značnej miere obmedzoval občianske práva Židov na Slovensku. Toto nariadenie prezident Tiso nikdy nepodpísal a chcel sa vzdať úradu prezidenta. Židia však poslali dvoch rabínov k nitrianskemu biskupovi Karolovi Kmeťkovi a prosili ho, aby tak neurobil.

Slovenskí biskupi 7. októbra 1941 na porade rokovali o dôsledkoch tohto kódexu a vypracovali Memorandum, ktoré poslali najvyšším ústavným činiteľom prezidentovi Slovenskej republiky, predsedovi vlády a predsedovi Slovenského snemu. Biskupi v ňom okrem iného žiadali, aby toto nariadenie bolo upravené v zmysle zásad katolíckej náuky. V memorande písali, „že nemajú úmysel miešať sa do čisto politických vecí, ale musia pozvihnúť svoj hlas proti tým paragrafom vládneho nariadenia, ktoré diskriminujú občanov židovskej národnosti, ktorí boli prijatí do Katolíckej cirkvi, preto majú byť pokladaní vo všetkom za slovenských občanov katolíckeho náboženstva. Upozorňovali predsedu

vlády, že ideológia tzv. rasizmu je nezlučiteľná s kresťanským učeníom o podstatnej rovnosti všetkých ľudí. Preto slovenského premiéra žiadali, aby toto nariadenie bolo zmenené podľa zásad katolíckej náuky. A kým sa to stane, žiadali prezidenta republiky, ktorému § 255 priznával právo udeliť osobné výnimky spod platnosti toho nariadenia, aby tieto výnimky udelil všetkým žiadateľom, ktorí sú príslušníkmi Katolíckej cirkvi.“ Biskupi pripravili aj pastiersky list, ktorý sa čítal vo všetkých kostoloch v nedeľu 21. marca 1943. V Bánovciach nad Bebravou ho dal prečítať aj tamjší dekan-farár, prezident republiky Jozef Tiso.

Žiaľ, v roku 1942 – za okolností, ktoré tu nemožno podrobne rozvádzať – sa začali deportácie slovenských Židov do do Generálneho Gubernátu, do Nemcami okupovaného Poľska. Nikto vtedy nevedel, že Židov vyvážajú na smrť, o tom je množstvo literatúry, a aj slovenskí politici boli presvedčení, že ide iba o presun židovského obyvateľstva do končín, odkiaľ väčšina z nich v minulom storočí na Slovensko prišla. Verili Nemcom, že v Poľsku budú vysťahovaní Židia usídlení vo vlastných samosprávnych oblastiach. Určite nevedeli, že Židov čaká v koncentračných táboroch istá smrť – ako to nevedel nikto na Západe, lebo to vedel len veľmi úzky kruh niekoľkých vysokopostavených nacistických činiteľov v Nemecku.

Tragédia Židov bola celoeurópskou tragédiou. Postihla aj Slovensko, nie však preto, že Slovenský snem 14. marca 1939 vyhlásil štátnu samostatnosť a Slováci mali vlastný štát a katolícky kňaz Dr. Jozef Tiso bol jeho prezidentom. Bez Slovenskej republiky a bez prezidentských a iných zákonom stanovených výnimiek počet tých, ktorí nacistické besnenie prežili, by bol oveľa menší. Kto chce, ten si zistí, ako dopadli Židia v ostatných krajinách Nemcami podmanenej Európy. To by bola téma na samostatný príspevok.

Po zániku prvej Slovenskej republiky boli všetci poslanci prenasledovaní novými štátnymi orgánmi moci. Nezáležalo na tom, či bol niekto z nich kňaz alebo nie. Mondokovi sa podarilo ujsť na Západ, ale Šaláta zabili partizáni. Gréckokatolícky kňaz – Rusín Anton Simko, ten sa zas aj so synmi k partizánom pridali. Nuž také boli osudy kňazov, ktorí spojili svoju službu oltáru s trónom.

Samostatný Slovenský štát, vytvorený rozhodnutím Snemu Slovenskej krajiny 14. marca 1939 bol vyvrcholením národnoemancipačného vývoja slovenského národa presne v tých intenciách ako ich v 19. storočí stanovil Ľudovít Štúr, ktorý vo svojom diele Slovanstvo a svet budúcnosti napísal: „Aby sme mohli obsadiť a zaujať miesto, aké nám podľa našich síl a schopností patrí, musíme sa raz navždy vymaniť spod neznesiteľného cudzieho jarma a získať si štátnu samostatnosť, lebo veď národ, ktorý je v otroctve, ruky má poviazané, že prve či neskorej zahynie.“ Bez 14. marca 1939 by nebol ani 1. január 1993, keď sme našu štátnosť obnovili a Slovenská republika sa objavila na mape Európy opäť ako suverénny samostatný štát.

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Od úspechu k výsmechu

Občas mi vyčítajú, že píšem nesúvisle, nedodriavam definície a presné termíny. Milí moji, múdrosť života je oveľa väčšia a hlbšia ako všetky teórie a umelé vymedzenia. Zažil som na vlastnej koži veľké prejavy nezmyselnej a nepochopiteľnej ľudskej zloby a zažívali to aj moji blízki a priama rodina.

Mal som v nedávnej úvahe analýzu lži, klamstva, výhovoriek, taktizovania a podvádzania a čudoval som sa, že v Desatore nie je paragraf „Neoklameš“. Ide tu o to, že niečo iné je klamstvo v záujme zvýšenia moci nad inými ľuďmi a podvody kvôli bohatstvu a kariére a niečo celkom iné je taktizovanie a povedzme si priamo, že aj podvádzanie, v rámci zachovania holej existencie. Nakoniec, o čom je celá biblická história? Nielen v Starom zákone sa chytračí kvôli zachovaniu svojho života a života svojich blízkych. Aj Ježiš hovorí síce, že je pravda, cesta a život, ale zároveň dodáva, že máme byť nielen jednoduchí ako holubice, ale občas aj ľstiví ako hady.

Lišky medzi nami

Pokušenie pocitu vlastníctva dobra a pravdy vedie ľudí neustále ku katastrofám. Áno, pozemský svet, jeho konanie a politika sú postavené na lži a vytváraní vzájomných výhod, ináč to asi nejde. Stačí si prečítať antickú históriu či pradejiny vzniku rôznych národov a štátov. Vieme doteraz o tom, aký bol a čo robil Herodes Antipas. Napriek tomu ho Ježiš tak trochu láskavo nazval iba liškou a ináč vysokú politiku konkrétne nekomentoval. Málokedy si uvedomujeme aj to, že apoštol Pavol písal o potrebe rešpektovať svetskú vrchnosť za vlády cisára Neróna!

My iste máme túžiť po dobre pre všetkých a po jasne definovanej pravde. Ale vždy sa musíme aspoň snažiť vidieť konkrétne možnosti, perspektívu a alternatívu našich drzých a opovážlivých snažení po radikálnej zmene zlého a hriešneho stavu. Veľakrát vo svojich úvahách upozorňujem, že často sa kvôli mladistvej, nadšenej a nekritickej snahe o vyššiu, čistejšiu a definovanejšiu pravdu a o takzvanú bezchybnú a konečne dokonalú spoločnosť, diali nielen v histórii, ale aj v žeravej súčasnosti tie najväčšie hlúposti, celkom zbytočné krivdy a neuveriteľné krutosti! Bože, buď milostivý nám, hriešnym a smiešnym!

Prežije pokora a nádej

V čom sa líši viera v Boha od ateizmu? A v čom sa môžu veriaci i neveriaci spoločne a veľmi podobne myliť? My a ja veríme, že len Boh má „v merku“ od najmenšej častice až po vesmír úplne všetko a vidí to z nadhľadu a perspektívy. Pre nás, veriacich aj neveriacich, je to však len zhuk náhod, ktoré sledujeme v akomsi súvisle a hľadáme v nich logiku, ale nedarí sa nám to. V tom sa však líšia veriaci od neveriacich, že idú do vopred prehraných bojov s nádejou a dôverou vo svojho neustáleho Sledovateľa, Vnímateľa, Ochrancu a Zástancu. Aj keď z logického a dočasného hľadiska sa zdajú tie boje prehrané, my veríme, že naše prehry, trápenia a nezdary majú svoj význam a zmysel aj pre úplne iných a neznámych, v neznámom a neurčitom čase.

Moja starénka bola síce formálne neučená žena, ale úžasne

múdra. Takmer sto rokov sa dožila v nádeji a pri zdravom rozume, držiac sa hesla „každý sme na niečo a niečo aj na nič.“ Sám nie som schopný tvoriť systematicky a zámerne, ale verím, že Boh nakoniec dáva tomu môjmu hľadaniu a úsiliu nejaký zmysel, ktorý možno nakoniec viac prospeje iným, ako mne samému. Organizujem teda dva - tri krát do týždňa pivo - filozofické stretnutia, dám si tam dve - tri piva a o druhej - tretej sa zobudím a všetko mi je jasné. Iste ste sa na tom mojom pláne práce dobre pobavili a je to v ľudskej povahe baviť sa na iných, kritizovať ich a vysmievať sa im - či už ide o iných jednotlivcov, národy, alebo iné zoskupenia ľudí, našich blízkych i vzdialených a občas pre nás úplne nepochopiteľných. Trápime sa teda, hľadáme a hádame, pretože v povahe máme nachádzať zmysel aj v zdánlivo úplných náhodách a nezmysloch. Práve v tom sme však ľuďmi a pre našu budúcnosť je rozhodujúce to, či si to dokážeme navzájom uznať, vnímať to a rešpektovať.

Hľadáme sa

Mnohí svätci, proroci, mučeníci a poctiví hľadači pravdy bojovali zo svetského hľadiska vopred prehratý boj, ale nakoniec tí reálnejší a rozumnejší zistili, že práve týmto nezištným a nereálnym obetavcom je treba byť vďační a prípadne im postaviť aj nejaký pomník, ba aj na ich počesť založiť nejakú organizáciu, ktorá ostatných povzbudí a dodá im reálnu a skutočnú nádej, napriek všetkej logike a neúčtivému a nepokornému ľudskému rozumu. Je dobré, keď si to uvedomíme my všetci, rozumní i nerozumní, veriaci i neveriaci, reálni i nereálni, pyšnejší i pokornejší.

Veľa sa hovorí o probléme tolerancie v demokracii a nedostatok ochoty k dialógu sa osobitne vyčíta rôznym konzervatívcami a ozajstným i takzvaným extrémistom a radikálom. Moje skúsenosti sú mierne iné, pretože vždy boli ochotnejší debatovať so mnou takzvaní fanatici a skalopevne presvedčení ľudia. Možno je to tým, že v koreňoch ich pevnosti je skrytá neistota a rozkolísanosť. Naopak, tí super, extra a ultra liberáli sú presvedčení, že oni už všetko rozobrali, identifikovali a my ich už máme len rešpektovať a poslúchať. Kristus si jasne uvedomoval nejednoznačnosť slov a veľa možností ich skreslenia a úplne zlého chápania. O tom sú aj jeho výstižné slová o slepých, ktorí si myslia, že vidia. Práve preto uprednostňoval v poučovaní ľudí podobenstvá, príbehy, konkrétne skutky a hlavne príklad vlastného života. Ak sa však konkrétne vyjadril, bolo to veľmi jasné, adresné a menovité, hlavne proti farizejom, zákonníkom a iným suverénnym, ziskuchtivým a pokryteckým vykladačom Písma a tradície.

Ku komu nebol až taký tvrdý, to bol práve ženský element. V tom vidím najväčšiu prednosť kresťanstva a katolíctva zvlášť, že rešpektuje, ctí si a oceňuje ženu, napriek tomu, že nepochybuje o jej odlišnosti od mužského videnia sveta. Možno, že práve vzájomné porozumenie a rešpekt utvoria časom nielen raj medzi dvoma ľuďmi, ale zabránia aj pekle na zemi. Apokalypsa hrozí stále a situácia vo svete je zlá. Neustále ale dúfajme, pretože možno práve rozrastený kúkoľ nám dá možnosť lepšie rozlíšiť a reálnejšie oceniť kvality pšenice.

Vlado Gregor

Väzením ju neprevychovali

Pokračovanie z 1. strany

Viem, že po vzniku štátu nedal naň dopustiť, aj keď my sme z toho finančne neťažili. Mali sme svoju pôdu, ktorú sme krvopotne obrábali. Zánik štátu niesli veľmi ťažko. Predtým, než popravili prezidenta Tisu, sa mamičke prisnil. Keď ho popravili, zvonila na kostolnej veži, obliekla sa do čierneho. Všetci sme prejavovali smútok a tým sme sa miestnym povojnovým potentátom veľmi zle zapísali. Na to sa nedá zabudnúť.

Aj vám nejakou ublížili?

Začali demonštrovať a vrieskať, že nás mali vyviezť. Že sme protištátni štváči a to bol prvý konflikt s predstaviteľmi novej moci. Udalosti nabrali tempo, začali zakladať družstvá s čím starý otec nesúhlasil a už sa rodina dostala na zoznam nepriateľov zriadenia. Ťažko bolo vzdať sa majetku, ktorý čestne nadobudol. Dodnes mám kúpnopredajnú zmluvu na pozemok uzavretú starým otcom s grófom Rakovským. Ten mal kaštieľ v Liptovskej Štiavnici a môj starý otec bol jeho priateľom. Moja mamička bola dcérou vlkolínskeho richtára, starý otec z otcovej strany bol tiež dve obdobia richtárom v Štiavnici, nuž dohodli sobáš svojich detí. Napriek tomu, že manželstvo mojich rodičov bolo dohodnuté, nevidela som medzi nimi nijaké spory. Naopak, vyrastala som v láskyplnom prostredí. Dodnes si pamätám lúky vo Vlkolinci, a iba z úcty k starým rodičom som sa prihlásila o dedičstvo, lebo som videla, ako to dnešní ľudia robia: nárokujú si na niečo, čo im nepatrí.

Mali by sme sa vrátiť do obdobia, keď ste začali chodiť do školy. To bolo ešte počas druhej svetovej vojny.

V tom čase otecko robil na ružomerskej píle, kde bol jeho šéfom Žid Alfred Wix. Keď prišlo to ťažké obdobie a brali Židov, pán Wix sa nejaký čas skrýval a keď hrozilo, že by ho mohli objaviť, poprosil otecka, či by ho naši neprijali. Otecko súhlasil, ale keď mal k nám prísť, už sa všade strieľalo, prišiel front. Nechcel riskovať život, vrátil sa. On s jednou dcérou sa zachránili, ale jeho manželka a jedna dcéra zahynuli v koncentračnom tábore. Jeho dcéru

Mária Šidová v čase jej zatknutia.

Foto archív

Lujzu zachránili sestričky a stala sa mojou birmovnou mamou. Nevie, akým spôsobom sa zachránila, veď vieme, že pán prezident Tiso dal pokyn, kto môže, nech pomôže. Bolo obdobie vojny, všetky štáty mali problém s vyvážením Židov. Do meštianky v Ružomberku som začala dochádzať zo Štiavnice a pán Wix urobil gavalierske gesto. Mal vilu vedľa evanjelického kostola, v ktorej býval, a aby som nemusela dochádzať, ponúkol mi u neho bývanie. Náš dom, v ktorom boli tri byty, dali rodičia po odchode do Štiavnice do prenájmu. Niekoľko rokov som bývala u pána Wixa, ktorý sa o mňa staral ako o svoju vnučku. Brával ma do kina, na koncerty, v nedeľu ma vždy upozornil, dievča, treba ísť do kostola. Videla som ho modlievať sa, bol veriacim Židom. Naši

samozrejme chodievali za mnou, mamička doniesla čerstvé mlieko, ale on nebol na to odkázaný. Tie vzťahy boli veľmi pekné.

Nikdy ste nehovorili o politike?

Nie, iba raz mi prišla do rúk knižka s Tisovým portrétom na titulnej strane a z textu vyplynulo, že je to človek, ktorý zapríčinil holokaust. Veľmi ma to nahnevalo a začala som sa s ním hádať. No on sa na mňa iba zhovievavo usmial, a v tom geste naznačil, že to nebude riešiť so štrnásťročným deckom. Ani to neobhajoval, ani nepopieral. Viac sme o tejto téme nehovorili. Viem, že tu vilu predal, keď bol veľmi starý. Dokonca som chodievala na prázdniny k jeho dcére Lujze do Banskej Štiavnice, kde sa vydala za banského lekára Michala Uhríka. Bola to krásna dáma s uhladenými spôsobmi, ktorú som obdivovala a chcela som sa jej podobať.

Hovorili sme už, že vaša rodina ťažko niesla popravu prvého slovenského prezidenta. Ako vnímala Povstanie?

Bol to jeden veľký chaos. Niektorí vojaci Slovenskej armády nevedeli, čo majú robiť. Boli zmätení, nevedeli, či majú ísť do hôr a prečo by tam mali ísť. Stalo sa, že prišli k nám piati a požiadali mojich rodičov, aby ich schovali. Armáda sa prakticky rozpadla, nechceli sa zapojiť do niečoho, čomu nerozumeli. Prišli, že to chcú prežiť, vedeli, čo je vojna. V tom čase som bola dosť zvedavé decko, nuž rodičia to chceli predo mnou zatajiť. Učili ma, že keby sa niek-

Máriina mama Emília Almássyová

Foto archív

to pýtal, kde je ten a ten, mám povedať, že neviem. Nikdy som však nebola konfrontovaná s touto skutočnosťou. Títo piati vojaci sa zachránili.

Kam ste išli po skončení meštianky?

Do gymnázia. Jeden z bytov v našom dome sa uvoľnil, tak som tam išla bývať so starým otcom, aby som nebola sama. Dokonca pán Wix mi ho zariadil nábytkom po dcérke. Totiž počas vojny mal hnutelný majetok uložený v skladoch, ale keď hrozilo nebezpečenstvo, že ho nájdu, poprosil otecka, či si ho nemôže doviezť k nám. Naši súhlasili. A oznámili mi, že sa nesmiem pochváliť s tým, že u nás býva nejaký človek. Totiž moji rodičia poskytli úkryt pátrovi Jánovi Hutyrovi, provinciálovi rehole Nazaristov a vincentiek, Dcére kresťanskej lásky. Spočiatku mi nepovedali ani jeho meno. Päť rokov sa schovával striedavo u mojich starých rodičov v Liptovskej Štiavnici, ktorí ostali na gazdovstve, kým im všetko nezobrali do družstva, a u nás v Ružomberku. O všetko sme prišli, všetko si zobralo družstvo, akurát kontingenty nám predpísali.

Páter Hutyra býval s vami?

Áno. Neskôr mi ho aj predstavili, lebo v Štiavnici mával každé ráno o štvrtej sv. omše pri zatemnených oknách. Praktizoval duchovné cvičenia s rodičmi, starými rodičmi a strýčkom, ba aj ja som sa zapojila a pomaly som sa dozvedela, kto to je.

Takže ste zmaturovali a čo potom?

Zmaturovala som, ale mala som ťažké chvíle. Naši nepodpísali vstup do družstva, takže som sa dostala do hľadáčka komunistov. V tom čase som mala aj veľké obmedzenia. Nemohla som doviezť do domu žiadne kamarátky, keď sa u nás ukrýval páter Hutyra. Po maturitnom večierku som musela byť doma o ôsmej. Mala som kláštorňú klauzulu. Musela som poslúchať pátra a pritom som bola veľmi tvrdohlavá. Povedal mi, že on by ma nikdy za mnišku nechcel. Asi som bola odbojník, ale pomáhala som v rámci možností. Pritom stále som bola pod dohľadom štiavnických „dobrákov“. Napriek tomu som zmaturovala, ale nedostala som odporúčanie študovať medicínu, kam som si podala prihlášku. Akosi mi to nepreká-

Mária (vpravo) so sestrou Klárikou.

Foto archív

žalo, mala som veľkú lásku, známosť. Páter ma upozorňoval na nebezpečenstvo a keďže som mu nechcela ublížiť, vzťah som ukončila. Zmaturovala som, ale nemohla som sa zamestnať - odvádzal ma vyhadzovali. Všade ma tí dobráci našli.

Komunisti?

Komunisti. Nakoniec ma zamestnala pošta. Ani mesiac som tam nepracovala, keď prišli po mňa ešebáci, lebo pátra zaistili a to bol koniec mojej kariéry.

V ktorom roku to bolo?

Pátra Hutyru zatkli 17. marca 1958 a mňa o mesiac neskôr. Najprv ma aj rodičov vláčili po výsluchoch. Dva dni v Žiline, vrátila som sa, potom v Ružomberku. Nasledovali nonstop domové prehliadky. Bez ohlásenia. Prehádzali nám celý dom, pokradli veci (ťažko dýcha). Keď ma na mojom pracovisku zaistili, rodičia nevedeli, čo sa so mnou stalo. Od apríla do 8. septembra, keď sa konal súd v Prahe na IV. Krajskom súde, o mne nič nevedeli.

Za čo vás súdili? Že u vás býval páter Hutyra?

Nie. Po Barbarskej noci som mu zabezpečovala kontakt so sestričkami. V čase volieb potrebovali od neho direktívy. Dokiaľ boli v ružomerskej nemocnici, nosila som korešpondenciu tam. Až dovtedy, kým ich nezobrali a nesústredili do Čiech. Čechom sa zišli také pracovné sily do ústavov pre postihnuté deti, starých ľudí, ale umiestňovali ich aj do fabriek a na družstvá. A ja som robila spojku. Chodila so

mnou aj mamička, aby som mala ochranu na železnici. Keď dorástla o štyri roky mladšia sestra Klárka, chodila so mnou ona. List som si opásala okolo drieku, aby som ho nestratila. Nevieť, akým spôsobom si ho sestričky ďalej odovzdávali. V Prahe sme mali jedného zlatého človeka, inžiniera Šmída, ktorý nás v Prahe občas prenocoval alebo zabezpečil spoje, prípadne aj cestoval s nami. Vo väzení bol potom tajne vysvätený za kňaza. Aj jeho priatelia nám pomáhali.

Štátna bezpečnosť vás pritom neodhalila?

Nie, sestričky zabudli kufor s dokumentáciou pátra Hutyru. Dlhý bol uložený v úschovni a keď ho otvorili, zistili, že Hutyra neušiel za hranice, ale je v republike. Jeho otca tak zmlátili, že zomrel. Takže ma našli. Odviezli do Prahy Ružyne a tam som bola v samotke veľmi dlho. Až kým sa neskončili výsluchy.

Takže vás odsúdili?

Odsúdili. Spolu so mnou pátra Hutyru a ďalších kňazov a sestričky predstavené i inžiniera Šmída. Páter Hutyra dostal desať rokov, koľko ďalší si už nepamätám, ja som dostala rok a pol. Chceli ma prevychovať, lebo som vraj bola nepriateľsky nápomocná ľudovo-demokratickému zriadeniu. Ten rozsudok mám. Vtedy ma rodičia konečne prvý raz videli, odkedy ma zaistili. Súd sa začína 8. septembra na narodenie Panny Márie a skončil sa 12. septembra na sviatok mena Panny Márie.

Eva Zelenayová

Dokončenie v budúcom čísle

Vyvrátenie marxisticko-leninskej filozofie

Úryvok zo zápisníka - január 1981

Členovia skupiny kresťanských aktivistov v Žiari nad Hronom sme sa veľmi potešili. V predajni Kniha sme si kúpili knižku, ktorá nás ohromila svojím obsahom.

Vydavateľstvo Mladá fronta v Prahe vydalo v roku 1979 knihu pod názvom Vesmír (autorov Grygar, Horský, Mayer – členovia Astronomického ústavu Čsl. akadémie vied). V knihe uvádzaná teória o vzniku a vývoji vesmíru (Big Bang alebo Veľký tresk) dokazuje, že vesmír vznikol veľkým výbuchom pred asi 18 miliardami rokov. Pred jeho vznikom nejestvoval čas a priestor. Pri postupnom vývoji vesmíru a vzniku života na našej planéte pôsobilo mnoho fyzikálno-chemických a biologických činiteľov. Bola to mimoriadne organizovaná súčinnosť v mikro a makrokozme v zlomkoch sekundy i počas miliárd rokov. Viaceré prírodovedecké zistenia (zvyškové žiarenie, rozpínanie vesmíru) potvrdili túto teóriu.

Po druhej svetovej vojne sa k tejto teórii priklonila väčšina astrofyzikov sveta. Tiež pápež Pius XII. vo svojom prejave na zasadnutí Pápežskej akadémie v roku 1950. Táto teória vo svojich dôsledkoch vedie k uznaniu existencie nehmotnej, večnej, všemocnej Bytosti ako Tvorcovi vesmíru a všetkého v ňom, vrátane ľudských bytostí. Absolútne dokonalá Bytosť. **Stručné logické uzávery z teórie Veľkého tresku:**

Po prvé: Pred Veľkým treskom nejestvoval čas a priestor. Teda ani hmota, lebo jej neoddeliteľnou súčasťou je čas a priestor. Čiže hmota nie je večná, ako tvrdia materialisti. Takže hmotu vesmíru vytvorila večná, nehmotná, duchovná bytosť a čo je večné, je absolútne dokonalé. Vlastní aj absolútne dokonalé vedomie. My, Slováci, nazývame túto bytosť Boh. **Po druhé: Vývoj vesmíru – vývoj hmoty je organizovaná činnosť, tvorba organizovaných prírodných systémov.** Je to uvedomelá, nie náhodná činnosť. Bez vedomia niet rozvoja. **Hmota nemá vedomie.** Nevlastní rozum, pamäť, vôľu, city. Samotná nemá schopnosť vytvárať organizmy (atómy, molekuly, vesmírne telesá a pod.). **Po tretie: Logický záver: Tvorcom vesmíru je Boh.** Nehmotná, duchovná, absolútne dokonalá bytosť.

Teória Veľkého tresku vyvracia naivné, dôkazmi nepodložené domnienky, ktoré sú obsahom materialistickej ateistickej filozofie, že hmota je večná, rozvíja sa sama náhodne, niet Boha, niet života po smrti, náboženstvo je ópium ľudstva a slúži kapitalizmu, preto ho treba likvidovať. **Materialistický ateizmus, základ marx-leninského svetonázoru bol uzákonený v Ústave Československa (čl. 16 a 24). Jeho kritika bola trestným činom. Veľmi vážnym.**

Po prečítaní knihy Vesmír od našich socialistických vedcov sme radostne konštatovali, že my, kresťania

v ČSR, máme teraz k dispozícii presvedčivý prírodovedecký dôkaz o existencii Boha. Považovali sme za mravný príkaz použiť ho na dosiahnutie pravdy a spravodlivosti v našej vlasti. Lebo lživá protináboženská propaganda a tvrdý všestranný boj proti náboženstvu spôsobili našim občanom veriacim i neveriacim nedozerne mravné, zdravotné i hmotné, ba aj spoločenské škody. Lož a násilie ničili našu spoločnosť. Aj socialistický systém.

Urobili sme stručný výber z knižky Vesmír s nadpisom: Socialistickí prírodovedci pripúšťajú stvorenie sveta.

V pondelok 26. januára 1981 sme dvaja vycestovali do Banskej Bystrice na Biskupský úrad. Knižku i výber z nej sme predložili dp. biskupovi. Bol tiež predsedom Zboru ordinárov Slovenska (ZOS). Poprosili sme ho, aby v spolupráci s ostatnými ordinármi vypracovali memorandum pre predsedníctvo vlády a ÚV KSČ. Malo obsahovať požiadavku, aby na základe uznávanej teórie Veľkého tresku o vzniku vesmíru bol kresťanský svetonázor zrovnoprávnený s marxistickým a aby sa v dôsledku novej skutočnosti ukončil protináboženský boj v ČSR. Pán biskup prisľúbil, že bude konať. V marci nám oznámil, že jeho priatelia – odborníci z astrofyziky v SAV – považujú novú teóriu za nedostatočnú pre memorandum. Čas vyliečil naše sklamanie.

Začiatkom mája 1981 sme pricestovali na Biskupský úrad do Nitry. Pán biskup mal knihu Vesmír na stole a mal ju preštudovanú. Náš známy kňaz mu pred mesiacom odovzdal náš výber z knihy so sprievodným listom. Pán biskup súhlasil, že kniha Vesmír podáva výborný dôkaz a že vznikla jedinečná príležitosť vypracovať memorandum. Ale nemá sa o koho oprieť. V Nitre sa nedá nikomu dôverovať. Pochopili sme, že tým myslí aj na spolupracovníkov v biskupskom úrade (BÚ). Potom sme zaslali text výberu všetkým BÚ na Slovensku. Ozvena prišla nečakaná. Dňa 26. mája 1981 pricestoval do Ždiaru nad Hronom môj švager E.O. – správca fary v Jacovciach pri Topoľčanoch. Prosil ma, aby sme už prestali písať protestné listy. Kvôli mojej činnosti má problémy. Hrozia mu odňatím štátneho súhlasu. Čiže vyhadzov. Polícia sleduje našu činnosť.

V stredu 3. júna, po návrate z práce sme zistili, že sme mali v byte tajnú návštevu. Bytovú prehliadku bez našej prítomnosti. Teda hrozba: drž hubu a krok! To nás síce pribrzdi, ale nemohli sme mlčať.

Poznámka po rokoch: Po politickom prevrate v roku 1989 sme zaslali Dr. Grygarovi list s poďakovaním, že nám kniha Vesmír pomohla brániť náboženstvo. Odpovedal, že je tomu rád, ale že celý náklad knihy vtedy skartovali a jeho zbavili funkcie riaditeľa Astronomického observatória v Ondřejove.

Július Homola

Ján Pálffy predsedom ÚPN

Správna rada Ústavu pamäti národa (ÚPN) ako kolektívny štatutárny orgán tejto inštitúcie zvolila na svojom zasadnutí 15. marca 2019 jednomyseľne za svojho nového predsedu Ing. arch. Mgr. Jána Pálffyho, PhD. Nový šéf Správnej rady ÚPN pochádza z Dunajskej Stredy. Absolvoval štúdium archívnictva a histórie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Okrem toho vyštudoval architektúru na Fakulte architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde absolvoval aj doktorandské štúdium a pedagogicky tam pôsobil.

Predtým, než nastúpil do ÚPN, pracoval v Slovenskom rozhlasu ako editor Rádia Slovakia International a na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. V ÚPN pôsobil od roku 2009 ako tlačový tajomník a v rokoch 2012 – 2013 aj ako riaditeľ sekretariátu pred-

sedu Správnej rady ÚPN. Následne pracoval v sekcii vedeckého výskumu ÚPN. Okrem toho zastával funkciu vedúceho oddelenia PR a marketingu Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a. s. V roku 2016 ho parlament zvolil za člena Správnej rady ÚPN. V roku 2018 sa stal jej podpredsedom. Stalo sa tak v čase, keď funkciu predsedníčky vykonávala Andrea Kluknavská.

Po skončení jej funkčného obdobia dočasne viedol Správnu radu ÚPN ako podpredseda. Za jej predsedu bol zvolený ako v poradí piaty šéf inštitúcie – po Jánovi Langošovi (2003 – 2006), Ivanovi A. Petraskom (2007 – 2013), Ondrejovi Krajňákovi (2013 – 2017) a Andrei Kluknavskej (2018). Politickí väzni ZPKO a redakcia Svedectva praje novému predsedovi Správnej rady ÚPN veľa úspechov v jeho práci. **(red)**

Zvolili sme hlavu štátu

V sobotu 30. marca si Slovensko zvolilo už šiestu hlavu štátu. Stala sa ňou Zuzana Čaputová. Prvým prezidentom SR bol Jozef Tiso (1939-1945). Po obnovení slovenskej štátnosti nasledovali Michal Kováč (1993-1998), Rudolf Schuster (1999-2004), Ivan Gašparovič (2004-2014) a Andrej Kiska (2014-2019).

Treba pripomenúť, že tohtoročné voľby prezidenta sa konali v ovzduší poznačenom oligarchickými štruktúrami, mimovládny sektorom a mediálnou manipuláciou. Nebolo možné očakávať, že v deformovanom prostredí, zvýhodňujúcom liberálnych kandidátov, zvíťazí vlastenec a kresťan. Do druhého kola volieb postúpila ultra liberálka bez hodnotového vybavenia, ústretová každému modernistickému prúdu a kandidát podporovaný najsilnejšou politickou stranou Smer-SD. Keďže jeho pôsobenie v Európskej komisii nedávalo šancu vidieť v ňom kandidáta s jasne proslovenskými postojmi, značná časť obyvateľstva v druhom kole nešla voliť.

Svedectvo o tom, kam až dospelo pôsobenie liberálne zameraných aktivistov na školách ukazuje prípad štu-

denta bratislavského Billingválneho gymnázia C. S. Lewisa Emila Hodála. Žiaľ, stalo sa samozrejmosťou označovať vlastencov prinajlepšom za extrémistov ak nie fašistov. Hodál im po prvom kole volieb na sociálnej sieti, kde pravidelne navštevoval pránárodne zamerané facebookové skupiny odkázal: „Tak Čaputová vyhrala a prvé, čo spraví je, že zatočí s opicami a antisemitmi, ako ste vy (rozumej vlastencami, poz. red.). Členov tejto skupiny (vlastencov, poz. red.) máme označených a budete prví, ktorých budeme strieľať. Nech žije EÚ! Nech žije Zuzana! Nech skape slovenská

štátnosť a samostatnosť!!!“ Kto je teda extrémistom v tomto štáte? Kto ich vedie k takejto nenávisti? Hodál sám prezradil zdroj blahobytu svojej rodiny: „Za to, že žijete životy, ktoré sú horšie ako smrť si môžete len vy sami. Vďaka Sorosovi a Denníku N má moja rodina super život, tak sa v mimovládkach zamestnajte aj vy!!!“

Hodál je študentom gymnázia, na ktorom je riaditeľom Dušan Jaura, manžel podpredsedníčky strany Progresívne Slovensko. Na tomto gymnáziu sa zamestnal aj bývalý arcibiskup Róbert Bezák. Treba zdôrazniť, že nejde o žiadnu konšpiráciu iba o konštatovanie holého faktu, ktorý je dôkazom zhubného pôsobenia liberálnych progresívcov na mládež. Konzumnej spoločnosti sú mravy a morálka na smiech, oni sa radšej budú klaňať zlatému teľatu. Nájde sa opovážlivec, ktorý dá rozbiť biblické zlaté teľa a vyvedie Slovákov zo slepej uličky?

Novej hlave štátu gratulujeme k zvoleniu a očakávame dôstojnú spoluprácu aj s našou organizáciou, ktorú doterajší prezident úspešne ignoroval až do konca svojho mandátu.

Eva Zelenayová

STALO SA

1. apríla 1943 nemecké vojsko objavilo v lese pri ruskej obci Katyň masové hroby vyše 4000 poľských dôstojníkov, ktorých bolševici vyvraždili po uväznení v zajateckom tábore Kozelsk. Členom medzinárodnej lekárskej komisie, ktorá vyšetrovala okolnosti tejto masovej vraždy bol aj slovenský lekár, profesor patologickej anatómie na lekárskej fakulte Slovenskej univerzity Dr. František Šubík (básnik Andrej Žarnov).

11. apríla 1947 sa začala uskutočňovať výmena obyvateľstva v zmysle česko-slovensko-maďarskej dohody z 27. februára 1946. Prvý vlak so 126 Slovákmí z Maďarska prišiel do Parkánu (teraz Štúrovo) 13. apríla.

11. apríla 1969 sa na Námestí osloboditeľov v Košiciach na protest proti sovietskej okupácii upálil slovenský vojak Michal Leučík zo Sečovskej Polianky. Na rozdiel od podobného gesta českého študenta Jana Palacha, tento čin bol úplne utajený, lekárske dokumenty zničené a všetci svedkovia a príbuzní prinútení k mlčanosti.

13. – 14. apríla 1950 v nočnom čase ozbrojené jednotky milície, vojska a Zboru štátnej bezpečnosti vtrhli do takmer všetkých mužských kláštorov na Slovensku a brutálnym spôsobom deportovali všetkých rehoľníkov do vopred vyhladených „koncentračných táborov“, kde ich internovali (akcia K). V noci z 3. na 4. mája dokončili akciu likvidovaním ostatných mužských kláštorov. Týkalo sa to 1 326

rehoľníkov, z toho 406 kňazov, ktorí žili v 110 rehoľných domoch. Z nich potom 171 kňazov bolo odsúdených na vysoké tresty: 5 na doživotie a ostatní spolu na 756 rokov a 6 mesiacov väzenia.

14. apríla 1945 rozhodnutím predsedníctva SNR č. 108/1945-prez. zo dňa 13. 4. 1945 bol zhabaný katolícky vysokoškolský internát Svoradov v Bratislave s tým, že „celý majetok patriaci Svoradovu, t.j. vysokoškolský internát a všetky príslušné budovy, ako aj celý ostatný hnutelný a nehnuteľný majetok prechádza dnešným dňom do vlastníctva štátu a podlieha správe SNR“.

14. apríla 1849 zomrel na Dobrej Vode básnik a kňaz Ján Hollý. (170. výročie) Narodil sa v Borskom Mikuláši v roku 1785.

15. apríla 1947 Národný súd v Bratislave vyniesol rozsudok trestu smrti povrazom nad prezidentom Slovenskej republiky Jozefom Tisom. Jeho obhájcovia so súhlasom odsúdeného hneď podali žiadosť prezidentovi E. Benešovi o milosť.

18. apríla 1947 na dvore Justičného paláca v Bratislave bol popravený obesením prvý prezident Slovenskej republiky katolícky kňaz Jozef Tiso.

19. apríla 1947 v noci o 1. hodine polícia dala pochovať telo Jozefa Tisu v jednom z troch pripravených hrobov na Martinskom cintoríne v Bratislave. Cirkevný obrad vykonal saleziánsky kňaz Jozef Stašo, ktorý vy-

konával duchovnú službu ako väzenský kaplán.

22. apríla 1990 pápež Ján Pavol II. navštívil Slovenskú republiku. Pri vystúpení z vrtuľníka na Vajnorskom letisku si pokľakol a pobožkal slovenskú zem, ako to robil iba pri príchode do suverénnych štátov.

25. apríla 1949 Predsedníctvo ÚV KSČ vydalo smernice na dosiahnutie úplnej kontroly nad Katolíckou cirkvou utvorením národnej cirkvi, odtrhnutie od Ríma.

26. – 29. apríla 1953 Krajský súd v Bratislave vyniesol rozsudok nad členmi Rodiny, ktorú v rokoch 1944 – 1946 založil chorvátsky kňaz Tomislav Poglajen (Kolakovič). Odsúdených bolo 24 osôb, z nich 9 žien, spolu na 121 rokov a 9 mesiacov väzenia.

28. apríla 1943 švajčiarsky generálny konzul v Bratislave Max Grässli hlásil svojmu ministerstvu zahraničných vecí: „...prezident Tiso robí všetko, čo je v jeho moci, aby deportáciu Židov definitívne zastavil a osud pozostalých Židov do určitej miery ľudsky upravil. V tomto jeho úsilí sa teší sympatiám prevažnej časti slovenského obyvateľstva.“

29. apríla 1950 uväznili obidvoch gréckokatolíckych biskupov: sídelného biskupa Pavla Petra Gojdiča i pomocného biskupa Vasiľa Hopku. Vyše 70 kňazov, ktorí odmietli vstúpiť do Pravoslávnej cirkvi, bolo spolu s rodinami vysídlených do sudetských krajov Česka so zákazom vrátiť sa na Slovensko.

Redakčná rada sa na ostatnom zasadnutí zišla v kompletnej zložení. Srava: Ján Litecký Šveda, Ivan A. Petranský, Ján Košiar, Eva Zelenayová, Peter Mulík, Ivan Mrva, Juraj Vrábel a Jozef M. Rydlo.

PRIPOMÍNAME SI

V apríli si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili. Životné jubileum 89 rokov oslávil 19. marca 2019 Ing. Jozef Čuraj zo Svederníka. Ospravedlňujeme sa za nesprávne údaje pri jeho jubileu vo Svedectve.

55 rokov

Beata Ďureková, Špačince 6.4.1964
Marek Ihnát, Košice 25.4.1964
Eleonóra Dominová, Nemšová 15.4.1964

60 rokov

Ing. Jaroslava Horníková, Krasno 2.4.1959
Irena Homolová, Nitra 22.4.1959

65 rokov

Bohumil Louda, Nitra 10.4.1954

70 rokov

Stanislav Filip, Krupina 15.4.1949
Krisťina Nemečková, Bratislava 15.4.1949

75 rokov

Ján Dekýš, Lovča 5.4.1944

80 rokov

Ladislav Šimko, Sabinov 14.4.1939

83 rokov

Valéria Kraushuberová, Hlohovec 10.4.1936
Helena Takáčová, Košice 28.4.1936
Arpád Tarnóczy, Prievidza 11.4.1936
Anna Tkáčová, Sliepkovce 4.4.1936

84 rokov

Anna Jadrná, Madunice 26.4.1935

Mirko Tuchyňa, Bánovce n/Bebravou 18.4.1935

Ružena Adamjaková, Spišská Nová Ves 25.4.1935

85 rokov

Anna Kožíková, Turzovka 13.4.1934
Juraj Badinka, Lučenec 23.4.1934

86 rokov

Alžbeta Diešková, Lučenec 9.4.1933
Irena Krajčíková, Dobrá 16.4.1933
Elena Rybárová, Hrušové 19.4.1933

87 rokov

Ľudovít Lenárt, Zlaté Moravce 11.4.1932

88 rokov

Juraj Nižňanský, Vrbové 16.4.1931
Katarína Neštráková, Sereď 30.4.1931

90 rokov

Ing. Karol Ďubek, Sečovce 28.4.1929

91 rokov

Margita Paligová, Bratislava 15.4.1928
Mária Branišová, Bratislava 13.4.1928

92 rokov

Anežka Šumichrastová, Trenčín 1.4.1927

93 rokov

Michal Labuda, Nitra 30.4.1926

95 rokov

Gabriela Horvethová, Bojnice 9.4.1924

*Jubilantom
srdečne
blahoželáme*

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR

Ružena Závradská, Gajary 3 EUR
Emília Gajdošová, Hlohovec 20 EUR
Michal Moncman, Bratislava 20 EUR
František Petrek, Levoča 10 EUR
Kamil Bednár, Trstená 30 EUR
Alžbeta Bednárová, Cabaj 5 EUR
Ferdo Mrkvička, Bratislava 11 EUR
Viola Svitačová, Veľký Lapáš 50 EUR
Mária Laštiaková, Nitra -Krškany 10 EUR
Martin Vrabček, Liesek 10 EUR
Emília Ihnátová, Košice 8 EUR
Eva Kucharovičová, Bošáca 20 EUR
Vladimír Kolada, Námestovo 5 EUR
Marta Malásková, Malacky 13 EUR
Helena Halková, Banská Bystrica 20 EUR
Anna Benčatová, Banská Bystrica 10 EUR
Vladimír Wilweber, Banská Bystrica 10 EUR

Ján Gregor, Banská Bystrica 20 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 10 EUR

**Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie**

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 85 rokov, 26. februára 2019, zomrel **Pavol KONÍK** z Dubového, dlhoročný sympatizant a predplatiteľ časopisu Svedectvo. Posledná rozlúčka sa konala dňa 7. marca 2019 na miestnom cintoríne v Dubovom.

† Vo veku nedožitých 68 rokov, 28. februára 2019, zomrel **Peter BRODŇANSKÝ**, člen regionálnej pobočky PV ZPKO v Košiciach. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala vo farskom kostole Kráľovnej pokoja v Košiciach 5. marca 2019.

Peter Brodňanský bol synom politického väzňa Jána Brodňanského, narodeného 18. júna 1925 v Kremnici. Bol vedený pod číslom km. 013473/0 v tábore Ostrov. Trest v rozsahu štyroch rokov odňatia slobody si odpykal v Jáchymovských baniach. K tomuto trestu bol odsúdený podľa obžaloby z 21. júla 1948 spolu s ďalšími osobami v počte 74 ľudí za prípravy úkladov o republiku. Išlo o pokus založiť v roku 1946 Stranu slobody. Štátny súd ho odsúdil 23.8.1950. Zaistenie a vyšetrovanie väzba trvali od 4. 12. 1947 do 19. 12. 1947 a od 12. 1. 1948 do 1. 7. 1948. Väznený bol od 21. 8. 1950 do 19. 2. 1954. (jb)

*Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť*

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stra-

tili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujú na tel. číslach 0902 199 429 a 0905 737 790.**

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod.**

ADVOKÁTNÍ PORADNA 2

PRAHA 2, Ječná 29
Telefon 228126 až 8

V PRAZE dne 1.4.1970

Vylizuje: Dr.Civín/Ha
Vaše značka: 2-13
Naše značka:
(Uveďte vždy v odpovědi)

Paní
Maria Šidová,
roz. Almasyová
Kalvárská č.31
Rožomberok

Byl jsem požádán Páterem Janem Hutyrrou, Mendrika 1, p.Janov u Litomyšle, abych Vás zastupoval v rehabilitačním řízení před Krajským soudem v Praze pro Vaše odsouzení, k němuž došlo rozsudkem téhož soudu z 12.9.1958. Souhlasíte-li s tím, podepište připojenou plnou moc na označeném místě a mně pak vraťte.

Shora citovaným rozsudkem jste byla odsouzena pro pomoc k trestnímu činu podvracení. Skutková činnost byla spatřována v tom, že jste přišla do styku s Páterem Hutyrrou v r.1953, že jste na jeho žádost nosila různé ilegální tiskoviny, jež jste předávala Antalové a dalším řeholnicím, že jste napsala dopis pro Košalovou, kde Hutyra sděloval místo svého úkrytu, že jste se v r.1954 od něho dověděla, že z této ilegality řídí činnost řádu sv.Vincenta a přesto jste mu v této činnosti pomáhala a na jeho žádost doručovala dopisy různým sestrám. Zprostředkovala jste styk se sestrou Antalovou, Hatalovou, Poturnajovou s Ing. Šmítem. Předala jste mu psací stroj od Hamarové pro ilegální účely. Hutyra Vás seznámil s obsahem některých tiskovin, např. brožury Katolicismus. Když došlo k jeho zatčení, písemně jste Varovala Antalovou, Poturnajovou a Ing. Šmíta. Ještě před tím jste podle jeho přání doručila do Smatky písemné pokyny. Také jste měla předat dopisy pro klášter u Českého Brodu.

Prosím o sdělení Vašeho stanoviska k tomuto zjištění rozsudku. Domníváme se, že skutková zjištění jsou správná, že skutečně docházelo k výměně dopisů a zprostředkování, jak je uvedeno v rozsudku. Jiná je otázka, zda jste věděla, že jde o nějakou ilegální protistátní činnost. Zejména jde o to, zda v tiskovinách, pokud jste je četla, jste viděla něco protistátního nebo jen věci čistě náboženské, které měly sloužit k prohloubení duchovního života. Jak je dnes známo, řád lazaristů ani řehole sv.Vincenta zrušeny ani zastaveny nebyly.

Prosím o Vaše zprávy, zejména též i o způsobu výslechu na bezpečnosti. Podle toho pak bych blíže rozvedl Váš rehabilitační návrh. Očekávám Vaš sdělení a jsem

s pozdravem

JUDr. Josef Civín

1 příloha

